

El bes sobre els ulls

Com una abella el bes se posa,
se blinca l'ull com una flor;
y en l'ull tancat, tímida y closa,
bat la pupila com un cor.

Un bes als ulls... ¡Oh, còm titila
sota l'ardor de mon besà,
tímida y closa la pupila
com un auell dins una mà!...

El plor futur l'aroma exhala
sota ton parpre somrient;
y desficiosa com una ala
bat la pupila fundament.

A l'entorn nostre el temps s'envola
com un abisme sense fons.
Y dels teus ulls en la corola
bec el perfum de tes visions...

Y la pupila, presonera
com una alosa dins la mà,
aletejant se desespera
ab ansia ardenta de volà.

GABRIEL ALOMAR

La ditxa d'esser diputat

L'esser diputat a Corts no es pas un
carrec tan honorific, ni tan reposat, ni tan
facil de desempenyar, com molts s'ima-
ginen. Abans els diputats a Corts venien
de lluny, rodejats de certa auriola aristo-
cràtica, ab corbates y anells imposants;
tustaven l'esquena als electors, abraça-
ven als cacics y, un cop guanyada l'elec-
ció, se'n tornaven a la seva terra, dei-

xant interposada entre ells y el seu dis-
tricta una valla d'admiració y de respecte
que ningú gosava traspasar sense una
necessitat molt imperiosa. Pera obtenir un
favor d'aqueixos redemptors governamen-
tals calia recórrer una escala d'influen-
cies indirectes, entrevistarse ab molts per-
sonatges, pujar moltes escales, gastar
molta tinta y molts segells, y esperar
resposta, y rèbre-la al cap de temps, quan
ja el plet era perdut, o quan el destí que's
pidolava era ja donat.

Ara, ab el sufragi universal, ab el cam-
bi de costums polítics, ab la democrati-
sació del carrec, el diputat es un servi-
dor del poble. No n'hi hà prou que fassi
discursos y capitanegi revoltes; cal que
devingui una mena de Maria Auxiliadora
de tots els electors, o, si l'expressió us
sembla massa irreverent, diguem un agent
de negocis a qui no cal retribuir.

Jo planyo als diputats que viuen en el
mateix districte que representen. A copia
de veure'ls y tractarlos se'ls pert el res-
pecte. Tot lo que no té adob possible s'en-
carrega al diputat pera que ho adobi. Se
puja a casa seva, se truca, s'espera, ab
dret a impacientarse si triga massa a dei-
xarse veure; se li fan les recomanacions
de tu a tu, sense cerimonials y gairebé ab
males paraules.

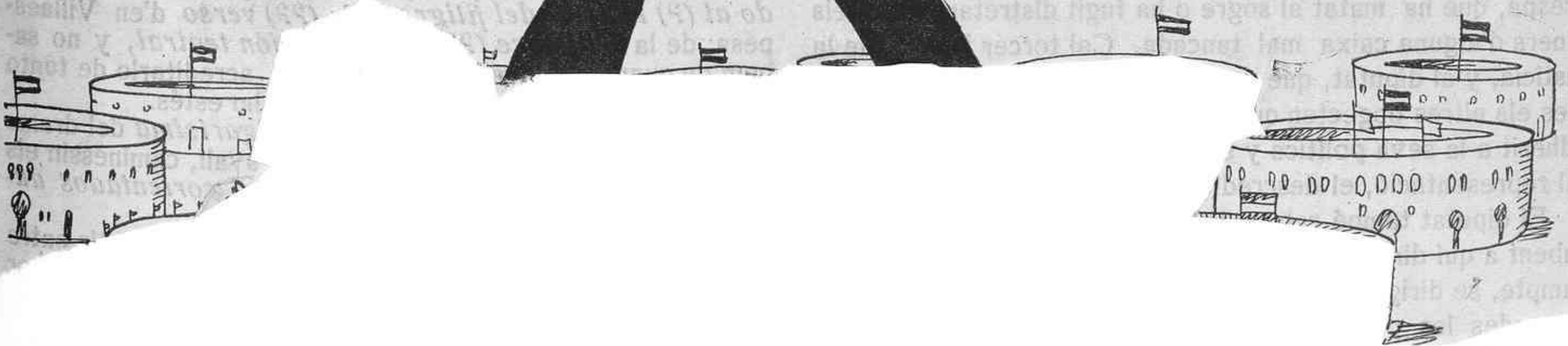
—Senyor diputat, necessito una colo-
cació.

—¿Quin ofici teniu?

—Sé escriure, un poc de comptes y al-
guns mots de francès. Tingui present que
m'he sacrificat per l'idea.—

Y el peticionari marxa descansat, men-
tres l'altre, ab el carnet ple de noms de
subjectes pera colocar, pregunta, indaga,
corre, y no reb més que males raons.

—Si fos paleta, fuster o manyà, el seu
recomanat...

—Oh, els meus recomanats no més saben escriure, una mica de comptes y alguns mots de francès. Ja comprenc que de gent d'aqueixa mena en sobra per tot arreu; dispensi.—

Aprés venen aquells que han comès algun mancament. Esmersen el temps en un gran preambul pera justificarse.

—Veurà: jo soc music del «Liceo»; en la meva joventut havia estudiat per apotecari y feia pràctiques en una farmacia.—

El diputat procura retenir ben bé això, que deu esser de gran importancia: Un music del «Liceo», que feia pràctiques de farmacia... Endavant.

—Doncs, sí, senyor; me pensava heretar d'una meva tia, però ella, per rareses de vella, ho va deixar tot a un meu cosí, molt hipòcrita, que figura en el Comitè de defensa social.

—Ja.—

El diputat comensa a malfiarse de que tots aquets detalls no siguin més que pura digressió; no obstant, va repetint, mentalment: Un music del «Liceo», practicant de farmacia, desheretat... ¿Què diable voldrà demanarte aqueix home?

—El cas es—continúa el music—que jo soc excessivament aficionat als perfums, tots me plauen, y, com ja he dit que posseeixo nocions de química y la tia'm va desheretar, fabrico algunes essències pera'l meu ús, no més que pera'l meu ús. Ara ¿què'n té que fer ningú que an a mi m'agradi flairar bé? No obstant, he sigut delatat. L'altre dia's practicà un registre a casa meva, *incautantse* d'una seixantena d'ampolles d'extracte de flor de taronger y d'altres flors considerades com a medicamentoses, y se m'ha acusat d'exercir de curandero. Y multa tot seguit, naturalment. ¡Salvim, senyor diputat!—

Y com que aquell subjecte declara perteneixer al partit, el diputat va a veure al governador y recomensa pel seu compte l'història del music del «Liceo», practicant de farmacia, desheretat, que li agrada perfumarse y que en un registre domiciliari li han sigut intervingudes *no més* que seixanta ampolles d'extracte de flor de taronger y altres flors mal considerades com a medecinals.

Sovint són comissions les que van a trobar al diputat. Generalment demanen que'l diputat intercedeixi per algun company de causa que roman a la presó. El company de causa a vegades es un bona pessa que n'ha fet alguna de crespa, que ha matat al sogre o ha fugit distretament ab els diners d'alguna caixa mal tancada. Cal torcer l'acció de la justicia, y al diputat, que mes els altres obgecten que s'adherit a la seva política y a tal representació, el descredita.

El diputat també reb...
sabent a qui dir...
sumpte, se dirig...
des les p...

criada del diputat, tot anant a la plassa. ¡Però mediteu lo que li cal pera respondre satisfactoriament a les altres!

Pobre del diputat que resideix al seu districte. Després d'interessarse per lo que afecta a tots els ajuntaments de l'entorn, de desempresonar a tots els empresonats a la presó del partit, de fallar totes les discordies, de donar feina a tots els que vaguen, de fer condonar les multes a tots els multats, de protegir a tots els comerciants, de presidir totes les reunions, d'assistir a totes les festes, de conferenciar ab tots els buròcrates, d'atendre a totes les etiquetes y respondre a totes les sollicituts, encara li resta fer almoines y comprar obgectes d'art pera'ls Jocs florals.

Y no som pas allà ont anem que, après d'havèrloshi llevat l'immunitat parlamentaria, no'ls hi vingui algun periodista ab la següent proposició:

—Senyor diputat, jo soc un escriptor de mala ploma. Acabo d'injuriar y calumniar al bisbe. Si's tractés d'alguns mesos de desterro els sofriria jo, però segurament me demanaran presiri; ¿vol ferme'l favor de sortirne responsable vostè? No obli di que soc un incondicional defensor de la seva gestió y que l'estimo y el venero com a politic y com a ciudadà.

P. BERTRANA

Deixat de la mà de Déu

Ho està en Batlle, d'*El Diluvio*. Y que ja se'l pot avisar y predicar en tots els tons. Es inutil. Ell, tan tossut y tan obtús, com sempre. Es de la mena dels incorregibles.

En Batlle anà, dissabte, a veure *El alcázar de las perlas*. Res tan senzill, pera un periodista (?), com l'agafar un *pase* y encaminarse al teatre. Per això anà en Batlle al «Novedades». Sols que, en comptes de guardarse l'impresió que'l drama li produís, caigué en la falta greu d'agafar la ploma y dirnos el seu parer desde'l diari.

Ni mai que ho hagués fet. Perquè les equivocacions, les ficades de peu, les errades y els conceptes incomprendibles, hi són a dotzenes en la *crítica* d'en Batlle.

Entre altres coses, parla, l'home, *del público congregado al (?) teatro; del filigrana (?) verso* d'en Villaespesa; de la *urdimbre (?) de la crítica teatral*, y no sabem de quantes burres...

acreditarlo de tonto ho estés.
garísima del drama avall, caminessin els desorientados du-

entre

Seguro de vida

- ¿Es aquí que asseguren l'existència de les persones?
 —Aquí mateix. ¿Ha de ser pera vostè el seguro?
 —Efectivament.
 —¿Com el desitjaria?... Perquè de seguros, com de tot, n'hi ha de moltes menes.
 —Jo voldria una cosa que no'm sortís massa cara.
 —Això depèn d'una infinitat de circumstàncies que es necessari puntualisar ben bé. En aquets contractes hi ha una proporció infalible: a major probabilitat de mort, major prima a pagar.
 —Ja entenc.
 —Si, verbi gracia, nosaltres sapiguessim que vostè ha de morir-se demà, el seguro li costaria una quantitat bàrbara.
 —Y, al revés, si creguessin que no m'haig de morir mai...
 —Li assegurariem la vida per una friolera.
 —El mal es que aquestes coses mai poden saberse per endavant.
 —Saberse del cert, no; però hi ha una taula de probabilitats que'ns serveix de guia en els nostres calculs. Ja veurà, comensem. Vostè ¿en quin barri viu?
 —¿Per què m'ho pregunta?
 —Perquè hi ha barris sans y barris que són l'antessala del cementiri.
 —Visc a la plassa de Letamendi.
 —No es mal punt. ¿Vostè surt sovint de casa?

SPORT HIGIENIC

—Diuen que aquest joc contribueix molt al desenrotllat... Y es veritat. Per lo menos a mi m'ha desenrotllat d'un modo extraordinari la paciència.

—Diariament y varies vegades.
 —Hum!... Això li encarirà la prima. Els carrers, avui, són molt perillosos. Un cavall desbocat, una motocicleta disparada, un automòbil sense fre...
 —Tranquilisis; acostumo anar molt en tramvia.
 —¿Sol anarhi dret o sentat?
 —Sempre dret y a la plataforma devantera.
 —¡Malo!... Es el lloc aont, en cas de topar ab un altre veícol, se pot rebre més facilment... ¿Quines són les seves diversions preferides?
 —Els cines.
 —¡Ai la mare!... ¿Y acostuma freqüentar...
 —El *Diorama*...
 —¡Jesús!
 —Y la *Sala Mercè*...
 —¡Ave Maria puríssima!... ¿Y aont més sol anar?...
 —Alguna que altra vegada, als toros.
 —¡Horror!...
 —Oh!... Però no's pensi que baixi a la plassa. Me quedo prudentment al *tendido*.
 —¿Molt amunt o molt avall?
 —Tan a prop de la barrera com puc.
 —¡Magnific!... Lo qual vol dir que qualsevol dia li saltarà una banderilla al ull o se li clavarà al pit una espasa que'l toro, sacudintse, farà volar pels aires... Tot això representa un augment considerable en la prima que haurà de pagar... ¿Vostè fuma?
 —Mil gracies.
 —No; si no l'hi dic pas pera convidarlo. Es que necessito saber tots els perills a que vostè està exposat.

—Doncs, sí, senyor, fumo.
 —¡Sí que està fresc!... Además, ¿té per costum anar al camp?
 —Ab molta freqüencia.
 —Alsa!... Y ab tants aviadors que ara roden per aquí y que a lo millor, volant, poden càureli a sobre!... Caret li costarà el seguro, senyor meu.
 —Prou que vaig reparantho.
 —Y encara no hem acabat. ¿Vostè sol assistir als mitings politics?
 —Sí, senyor: soc periodista.
 —¡Ai, ai, ai!... ¿Es dir que comet l'imprudencia d'escriure en un diari?
 —En *El Crit de la Veritat*.
 —¿Y de quina secció's cuida, vostè?
 —De la dels assumptes municipals.
 —¡Ah!... Aixís, pleguem. Ens es absolutament impossible assegurarli la vida.

MATIAS BONAFÉ

MUNICIPALESCA

La ponencia encarregada de dictaminar sobre l'acert o la desgracia que presidí l'acord municipal del 11 de Desembre de l'any passat y que fa referencia a l'allargament del plas de la reversió dels tramvies, ha fet públiques les seves conclusions, que, ab perfecta unanimitat de parer, firmen persones tan honorables y autorisades com ho són els senyors Idefons Suñol, Jaume Carner, Conrad Roure, Albert Bastardas, Francisco Layret y Pere Corominas.

S'espera un volum que contindrà la Memoria que ha de precedir a les conclusions. Asseguren els quins la coneixen que en el document se demostra, com dos y dos fan quatre, lo perjudicial de la lesió que als interessos municipals s'inferí al pendre l'aludit acord.

Sentim que la manca d'espai ens privi de publicar les conclusions, que, per altra part, coneixerà el llegidor de sobres, popularisades, com ho han sigut, per una part de la premsa diaria.

El Tramvia haurà fet, aquet cop, una nova víctima: el regidor Marial, a qui ni Cristo treu de sota les rodes.

Política y moralment pot dírseli: «Déu t'hagi ben perdonat».

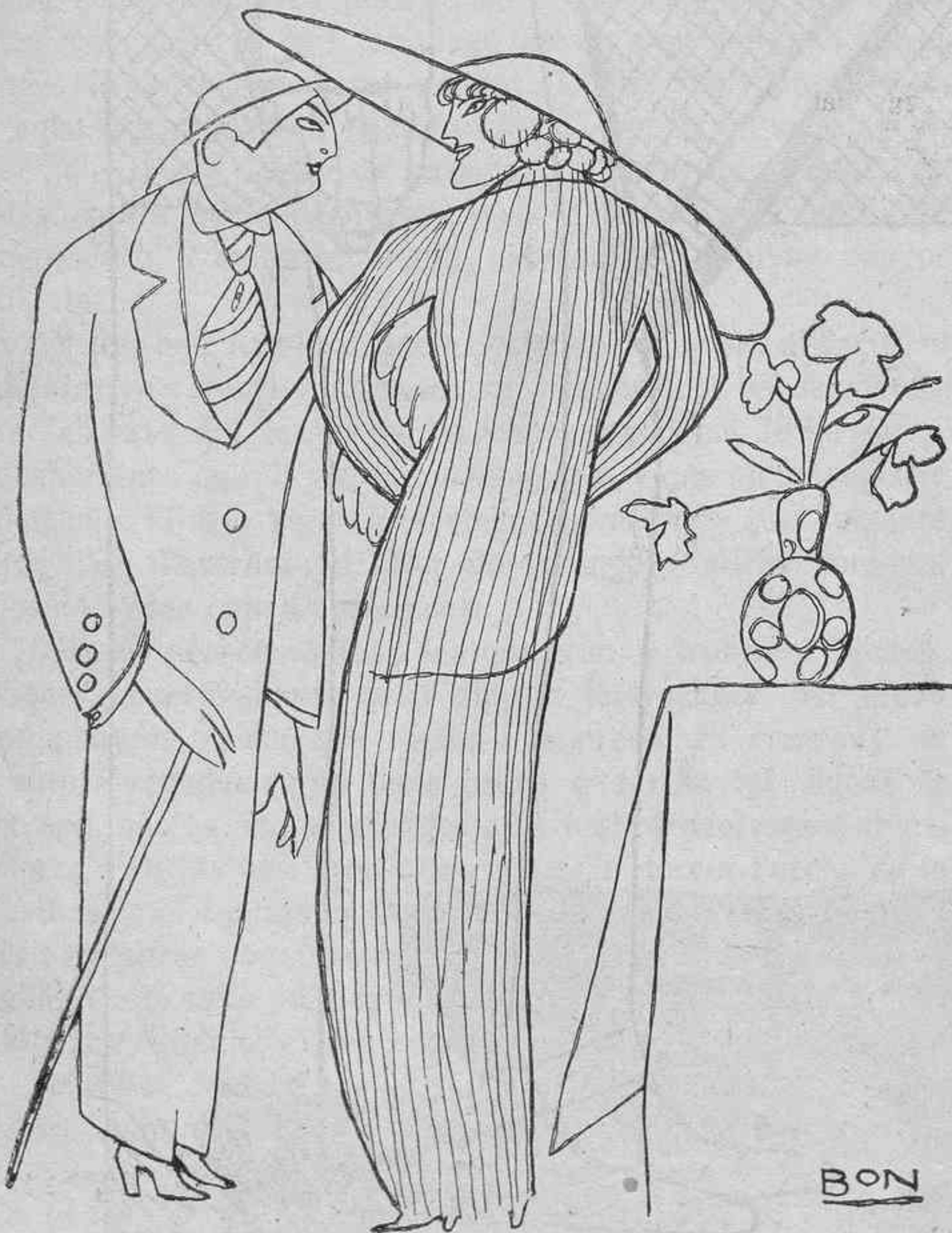
JUST

ARISTOCRACIA TORERA

Barcelona, ab tot y la magnificencia de la seva arquitectura, té molts aspectes de població rural. Com la majoria de poblets y viles de tercer orde que tenen dos cafès, el «Cafè de Dalt» y el «Cafè de Baix», y dues colles, la *Colla dels ratos* y la *Colla dels narisses*, tenim aquí dos casinets aristocraticos, el «Círculo del Liceo» y el «Círculo Ecuestre», que viuen a mata-degolla y s'estan fent una competencia encarnissada, a tall de botigueret de barri.

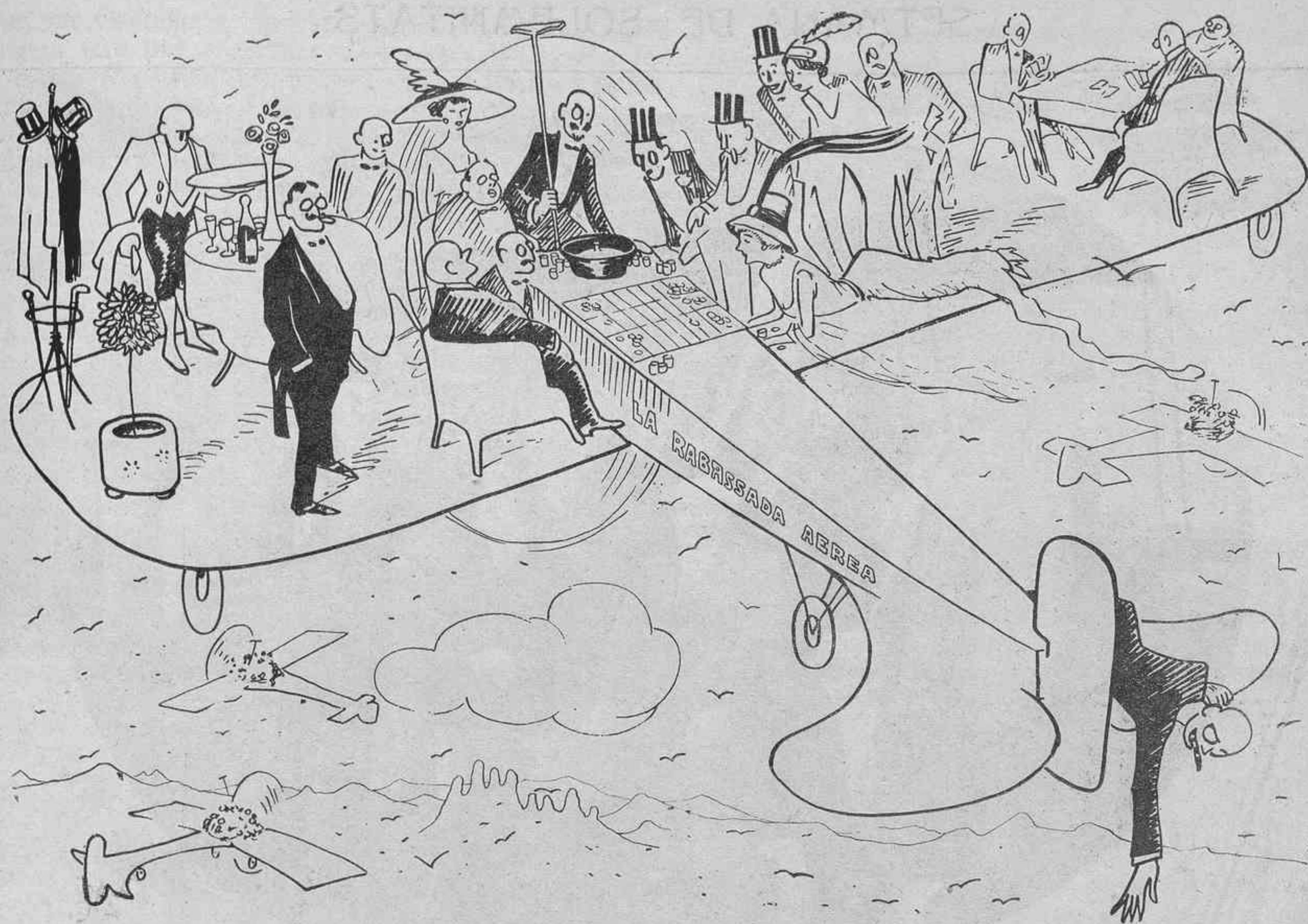
Ara mateix s'han fet palpables les rivalitats dels dos centres,

BON

ÁNIMES PURES

—S'acosta el teu sant, Juanita... A veure si't recordaras de mi.
 —Sí, home... Vaja, t'regalaré una aufàrega y faré allò del ou pensant ab tu.

AVIACIÓ APLICADA A LES CIRCUMSTANCIES

—Epl... guardia!... Digui al Governador que si vol alguna cosa que pugi.

flor y nata de la gent adinerada, ab motiu d'unes funcions de beneficencia. Els del «Liceo» varen organitzar y celebrar una sortija al Tibi. Els de l'«Ecuestre» varen iniciar y portar a terme una corrida de toros, assessorada pel veterà *Guerrita*. Y ara, en el casinet de dalt, tot són *puyas*, y en el de baix tot envegetes, perquè els de dalt han guanyat quatre mil duros ab els bous y els de baix han saldat ab dèficit la festa del Tibidabo; perquè l'exit acompanya a la colla dels *xatos* y la desgracia persegueix a la colla dels *narisses*.

Però l'exit gros, l'exit espeterrant, ha sigut pel torero, per l'*acreditado coloso* Guerra, com s'ha dit en lletres de motllo. Tot y ser el Guerra un home bastant mut, ell ha estat aquets dies la «cabeza parlante», el monstre, la «fiera corruptia», l'atracció més suggestiva de forasters y indígenes. S'ha vist constantment festejat per la Banca y la Borsa barcelonines, ha tingut funcions d'honor y honor de funcions, y ha presidit un sopar d'aristòcrates, y s'ha vist retratat entre dames d'alta alcurnia, que, com una *corte de amor*, el voltaven sis per banda.

Els nostres senyors s'han desfet en atencions y obsequis al Guerra, a don Rafael Guerra (*Guerrita*), prototipo del flamenquisme y quintaessencia del *ceceo*.

Y es que'l Guerra, ahir eminent matador de «miures» y avui ilustre ganader, además de ganader y torero es home de molts diners y propietari de moltes hisendes. En té tants de diners que, un dia que se sentís generós, fora capes ell sol de saldar tots els comptes que, alguns que se les donen de grans senyors, tenen pendents ab els criats de certs circls de gent d'upa.

Si el Guerra, ab tot y el seu art *glorios* y tota la seva fama torera, fos pobre com una rata... ¡romansos s'haurien recordat d'ell els nostres aristòcrates!

A bofetada per xisto

L'altra nit, per les Rambles, corria de boca en boca un «colmo», bastant dolent, per cert:

«—¿Quin es el «colmo» del formulisme, pera un bon *pegador*?»

—Exigir el rebut a un que reb una tanda de bofetades.—»

Això's deia ab motiu de saberse que, en el saló de descans del teatre de Novetats, en Pau Turull, jove lluit dels de la dreta, indignat per un xisto publicat en un setmanari il·lustrat, s'havia atrevit ab les galtes botifleres del minúscul Moraguetes, proclamat avui rei dels ingenis catalans.

Però... ¡fills meus! Al cap d'una hora d'aquell xisto ja'n corria un altre de tan fusellable com el primer:

«—¿En què's diferencia un misto, d'en Moraguetes?— deien.

—En que un misto, si bufes, s'apaga, y en Moraguetes, si bufes... se'n sent.—»

Y això's deia perquè, als pocs moments de l'atentat de Novetats, la mateixa víctima rebia en plena Rambla de Canaletes les ires d'un tal Echauz, reporter de salons aristocràtics, enfadat igualment per un xisto atribuït al consagrat «Geni del Calembour».

Sentim vivament lo ocorregut a l'inofensiu y apallissat company de broma setmanal y fem vots pera que acabi d'un cop la *razzia* peguissera que'l persegueix.

En Moraguetes hauria de saber que això es un poblet, un poblet una mica

SETMANA DE «SOLEMNITATS»

Els homes-aucells que prenen part en el Miting d'aviació que actualment està celebrantse a l'Hipodrom.—El *Guerrita*, rodejat de les senyorettes presidentes de la corrida de toros donada el diumenge, a les Arenes, a benefici dels ferits de l'exèrcit de Melilla.

més gran que Gratallops, però poblet, al fi. Que en aquet país l'ingeni no's pot encarrilar per les vies de les xafarderies y els potins sicalíptics, sense correr el perill de mudar el dentat cada vuit dies. Aquí tots ens coneixem massa y, quan se congrien tempestes de cops-de-puny, moltes vegades no se sab qui pegarà, però quasi sempre pot assegurar-se qui ha de rebre. Aquí, a Barcelona, quan dieu públicament que «Fulano té el nas llarg», Sutano, que es el seu amic, s'hi fa un panxó de riure y us agraeix la rialla que li heu proporcionat; però l'endemà direu de Sutano que «porta l'elastic penjant» y aquet se us enfutismarà de mala manera, mentres el Fulano d'ahir s'esqueixarà de satisfacció.

Que li serveixi d'experiència a l'amic Moragues. No tot són glories això de fer pessigolles als barcelonins.

—¿Què t'ha fet en Turull?—li preguntaven.

—Calla, home. M'ha tunturullat d'una manera que m'ha fet perdre el món de vista.

—Y l'Echaz, ¿què't deia, mentres te les acanava?

—Que està enfadat per una broma del Papitu.

—Y tu, ¿què li has dit?

—Jo li he dit: «¡Hombre, Echaz, Echaz... echa uzte demasiadas!»—

Y tenia raó el príncep dels colmos.

En un dia, dos, es massa «colmo» pera un sol ingeni.

PLAF

!!!LA GLORIA!!!

En una de les sales de l'Exposició de Belles Arts hi han posat una taula negra ab una urna de vidre al mitg. Cinc o sis senyors seuen, serios, a l'entorn. Un altre apunta. Un de dret recull paperetes, que donen els que van arribant, y les tira dintre d'aquella urna. Tothom calla. Tothom medita. Hi hà un fotograf que s'espera pera treure un clixé de l'acte.

¡Se vota la medalla d'honor!

En una altra sala, davant dels quadros del mestre, uns quadros negrosos, correctes, ben dibuixats, però ab una patina oliosa com si el temps els anés ja corcant, abans d'entrar, ab la papereta del vot, se senten converses:

—Y ha estat un bon pintor.

—El mestre de molts.

—Es pintura que ha passat de moda, però d'un home respectable.

—Ab més motiu se l'ha de votar, perquè no ha tingut prou sòrt pels seus grans merits.

—El que té merit no'n té mai de sòrt.

—Si no hi hà respecte pera'ls mestres, ¿quin exemple hi hà pera'ls deixebles?

—Y es vell... y hem tardat.

—Per això el voto.

—Y jo...

—Y jo també.

Y un darrera l'altre, entren, saluden, voten y esperen.

* *

Al cap de dues hores ve l'escrutini. Els senyors de la taula's belluguen; el senyor dret treu les paperetes, les compta, y l'altre les apunta; no se sent més que un mateix nom, el del bon pintor passat de moda. El fotograf fa el clixé; tots els votants han anat venint, y després de sumar la llista declara el senyor president que la medalla d'honor del mestre ha eixit per unanimitat...

Tothom aplaudeix, com volguent dir: «Te consagrem y no'n parlem més»; tothom aplaudeix els quadros, perquè'l mestre no hi es present; el mestre es molt vell y una emoció massa forta, cansat de tants anys de lluita, d'esperances, de desenganys, li podria costar la vida.

El mestre no hi es, però hi hà el seu fill, allí, a la porta de la sala, tremolós y ab els ulls plorosos, y un darrera l'altre, al passar, li estrenyen la mà, silenciosos, y ell els contesta, y passen tots, y aquell seguici d'homenatge té quelcom de adeu an el seu pare, quelcom de funeral artistic: el remerciament gloriós de la gloria que arriba cansada.

* *

A fòra el jovent discuteix si han donat més o menos medalles, y si les han donat en justicia, y discuteix a crits, ab foc, ab enlluernament, ab els ulls encesos de llum, ab la claror dels vint anys. Tots discuteixen y no s'entenen. Tots voldrien arribar a esser votats, com el d'allí dintre, com aquell mestre venerable dels quadros tristos y negrosos, y no veuen que, pera arribarhi, han de perdre lo que val més: han de perdre la joventut, y l'esperansa, y l'entusiasme; no veuen, els pobres, que la gloria sempre arriba una mica tard; que quan premien un corredor an els jocs olimpics de l'art, ja es un corredor que và ab crosses; que quan premien la Frinee an el torneig de la pintura, ja's té de pintar les arrugues, y que'l llorer es una mena d'arbre que sols fa ombra en els cementiris.

* *

Si el Faust hagués tingut medalles, ¿que depressa les hauria donat pera poguer anar a cridar ab els de fòra!

XARAU

Madrid, Juny 1912.

POESÍAS, per Jorge Manrique.—Es el volum 114 de l'acreditada biblioteca «Colección Diamante», que edita la casa López. Per primer cop se publiquen a Espanya, curosament agrupades y ben complertes, les hermoses poesies d'en Manrique. Entre les coplas célebres del privilegiat escriptor, que florí en el sigle xv, s'hi compten la popular *Elegia á la muerte de mi padre* y un grapat d'epígrames y poesies curtes de caracter humoristic y satiric. Tant per la forma, més que personal, única, com pel seu fons original, atrevit y substanciós, les composicions del poeta-filosop Jordi Manrique mereixen el lloc d'honor en totes les llibreries.

De la citada obra se n'han fet dues edicions: una de caracter popular, que's ven a dos rals, y una en paper de fil, destinada als bibliofils y persones de gust y de cabals, que'n fan pagar cinc pessetes.

NOVELES Y POEMES, per Geroni Zanné.—Una dotzena d'articles, contes literaris ben observats, que's distingeixen pel seu realisme y per la seva forma facil y pintoresca, constitueixen aquest llibret simpatic, obra del conegut escriptor-poeta Geroni Zanné. Es el volum 126 de la «Biblioteca Popular», que edita la casa «L'Avenç».

ALMANAQUE DE LA INQUISICIÓN.—Publicat per la «Biblioteca d'El Motín» y redactat per en Nakens y en Pey-Ordeix. Conté una infinitat de documents historics, y adornen el text unes quantes làmines.

L'ESTIUET DE SANT MARTÍ. Idili dramatic, original d'Apeles Mestres.—Fou estrenat en el «Teatre de Catalunya» per la companyia del «Sindicat d'autors». En son dia y en secció especial donarem compte de l'exit obtingut.

LES SET PRINCESES. SOR BEATRIU.—Dues obres mestres del celebrat autor de *L'Intrusa*, Maurici Mæterlinck. De la seva teatralitat no podem jutjarne; literariament, podem assegurar que són dos veritables joiells. La traducció es d'en J. Massó Ventós.

Primer Congreso Periodístico Español.—Reglament, bases y temes d'aqueix Congrés. Follet editat per l'«Asociación de la Prensa», de Cádiz.

La Lliga del Bon Mot y la Prempsa.—Conferencia d'Ivon L'Escop, llegida en l'«Academia catòlica» de Sabadell.

L'Avi Xena. Monolog, per Apeles Mestres.—Els que coneixen els famosos *Poemes de Mar*, del mateix autor, recordaran ben segur ab goig el tipo pintoresc de *L'Avi Xena*.

Barceloneta.—Follet en que la Junta de veïns d'aqueixa barriada exposa les seves queixes y súplices davant del Governador de la provincia. Passen d'un centenar les queixes, y totes elles ens semblen raonables y justes. Després de llegir aquest follet, el nostre Sanxo trobarà que s'ha de modificar aquell ditxo «Pides más que un catalán», per aquest altre: «Pides más que un vecino de la Barceloneta».

Il Teatro Ilustrato.—Revista de teatres que's publica a Milan. Hem rebut el número VI, corresponent a la segona quinzena de Mars. Conté, entre altres gravats interessants, una hermosa fotografia de la Xirgu en *Salomé*.

Boletín de la Sociedad Astronómica de Barcelona.—Hem rebut el número 19, corresponent al mes d'Abril. Conté interessants observacions sobre el darrer eclipse de Sol, *El jubileo de Flammarión*, per S. Raurich, y el plan complet de l'Exposició General d'Estudis Llunars que l'*Astronómica* celebra en aquesta Universitat.

FULLES ESCAMPADES.—Llibre de versos, per J. Ayné Rabell.—En un elegant volum de més de duescentes planes ha aplegat el poeta Ayné Rabell, antic col·laborador nostre, les seves millors composicions, moltes d'elles premiades en diferents certamens literaris de Catalunya. Al primer cop d'ull se descobreix que l'autor no es de la fornada modernista, y que ni en la forma, sempre clàssica y correcta, ni en el fons, sempre clar y concís, ha volgut evolucionar, no deixantse sugestionar pels mirallets de la moda parnasiana. Deixeble admirador d'en Pelai Briz, d'en Balaguer y d'en Pitarrà, ha seguit les petjades d'aquets mestres, tocant ab molt d'acert la nota patriòtica flouresca; y, contemporani dels Matheu, Apeles Mestres, Maragall, Guimerà, etc., emponents conreadors de la poesia íntima, ha format dignament en el seu gloriós exèrcit.

L'Ayné Rabell es, y no creiem que vagi errat d'osques, dels que creuen que pera l'eterna y veritable poesia no hi valen modes, ni sectes, ni capelletes, y que, pera dir grans coses en tò senzill, serveix a meravella la forma eminentment popular.

Vegis un petit botó de mostra:

L'hora misteriosa
enlaira l'esperit
en la dolzor somniosa
que presideix la nit.

Quan l'hora misteriosa
retorna, al ferse nit,
en la dolzor somniosa
s'aclofa l'esperit.

Plascèvol se deixonda
ab el nou dia el cor;
l'ona de Sol l'inonda
y el bressa el bell Amor.

Se tanca en l'alga fonda
d'un mar sense remor...
Mes, ¡ahl, sempre l'inonda
l'Amor y la claror.

El poeta que aixís sent y diu pot ben riure's de les capelletes, les sectes y les modes.

Una sincera felicitació al senyor Ayné.

Exposició d'Art.—Catalog de l'Exposició Artística inaugurada en la capital de Lleida en el present mes de Maig de 1912.

SEPT SCIENCIES

¿Ont són els calês?

Tothom sab que'ls redactors de *La Tribuna* tenen l'encarrec de fer un diari manso, comedit, respectuós ab les persones y les coses, d'una serietat y una rigidesa encarcarades. *La Tribuna*, de creure lo que repeteixen a cada moment alguns dels que l'escriuen, té d'esser un diari totalment amorfo.

—¡Penseu en *La Vanguardia*!—diuen els propietaris, quan parlen ab els redactors.

El *personal* ha procurat emmotllarse an aquest criteri dels que paguen. *La Tribuna* havia sigut, fins ara, un dels pocs diaris dels quals no'n tenia el public *res que dir*...

Diem fins ara, perquè, de seguir les coses com van y de no pèndrehi cartes la propietat, no sabem aont *La Tribuna* arribarà. Han sigut alguns els diaris que han probat de ficarse ab *La Tribuna*, sense que arribés aquesta a perdre la seva equanimitat. En *Gacetilla*, d'*El Liberal*, arribà y tot a dirli «cul d'olla», sense lograr que s'enfadés.

Doncs bé: lo que no havia pogut ningú ho ha conseguit el ditxós *Sindicat d'autors dramatics catalans*, que ara mateix ens donarà més feina y més que parlar a tots que setze. Al *Sindicat* correspon la gloria d'haver fet perdre als homes de *La Tribuna* la serietat, la calma y estem pera dir que potser fins l'enteniment.

Després de l'arrambatge contra la seva actuació, s'ha arrencat en Dalmases ab un article ple de despit, que sols an ell personalment perjudica y en el qual s'atreveix a cridar al *Sindicat* a comptes, comminantlo a que expliqui còm ha invertit els diners. Se titula l'article *Cuestión de delicadeza*, se tracta en ell d'interessos y va firmat per en Dalmases... ¡Oh, poder de les carbasses!

En el mateix article se tracta despectivament als teatres del Paral·lel que, ab tot y anunciar, han comès la falta de no admètreri les obres... ¡Diguin si no s'ha perdut la serenitat!

Perquè, amics, tindran els directors del *Sindicat* tants defectes y tan grossos com vostès vulguin. Alguns, els principals, els hem enumerat primer que ningú en aquestes planes. Però d'això a, més o menos encobertament, suposarlos malversadors...

Diu en Dalmases, pera acabar: ...*estos señores*—vol dir els del *Sindicat*—*no van a tardar cuarenta y ocho horas en dar explicaciones*.

¡Y què han de tardar!

En menos temps comptà ell lo que, per no haverli volgut les obres, deixà d'embutxacarse.

NASTÍIS

NOVEDADES.—El darrer dissabte estrenà, la companyia Guerrero-Mendoza, *El alcázar de las perlas*, llegenda tràgica, en quatre actes, original del celebrat poeta Francisco Villaespesa. L'obra, literàriament considerada, es una joia. El diàleg, plè de bel·leses rítmiques, conté pensaments brillants, expressats en una pomposa forma, que penetren graciosament a l'orella de l'espectador. El notable poeta líric s'hi veu de cos enter en in-

finitat de fragments que podrien molt ben anar com a poesies soltes y que ho són, efectivament. Llàstima que la teatralitat del drama, la construcció escènica de la llegenda, no estigui a l'altura del vers; perquè, si bé hi hà en el terme dels quatre actes alguna escena interessant, l'emoció dramàtica y l'intensitat, filles d'una acció artísticament portada, hi suren en molt escasses ocasions.

El públic, no obstant, va rebre excelentment *El alcázar de las perlas*, premiant ab llargs aplaudiments y insistentés ovacions tant la tasca poètica d'en Villaespesa com l'interpretació que'ls actors castellans donen a la tragedia, cridada a representarse un grapat de vegades.

La direcció, molt acceptable. En la presentació y vestuari el matrimoni Guerrero-Mendoza hi ha abocat una fortuna. No es estrany que saldin les temporades ab dèficit, gastant la plata d'aquet modo en les obres.

☞ Nostre Senyor els hi premii el bon gust.

—Ahir, dijous, degué tenir lloc un altre aconeteixement artístic a «Novedades». Ens referim a l'estrena de *La Marquesa Rosalinda*, farsa sentimental en tres actes y en vers, del gran don Ramon del Valle-Inclán, el de *las barbas de chivo*, l'insigne autor de *Voces de gesta*, ab qual obra'ns deixà més que admirats la temporada passada.

La tal *Marquesa* ha constituït un dels millors èxits de la darrera campanya a Madrid. Esperem que's confirmi a Barcelona.

TÍVOLI.—*Maria Thomson* no es sinó una de tantes operetes importades de la terra dels panets que's gasten pera'ls *sandwichs*, ab valsos petoners y concertants sorollosos. L'arreglo, del senyor Irayzoz, es en vers y de la talla del llibre original, que es bastant ensopid. }

— De la partitura varen repetir-se alguns numerets alegres, però que no arriben a regositjar a les modistes romàntiques.

L'interpretació, no més que regular, distingintshi la Montoro, y, dels mascles, en Rodríguez y en Pedrola.

BOSQUE.—Se'ns diu que molt aviat, a ultims de la pròxima setmana probablement, obrirà les portes aquet teatre estiuenc ab una notable companyia de varietats.

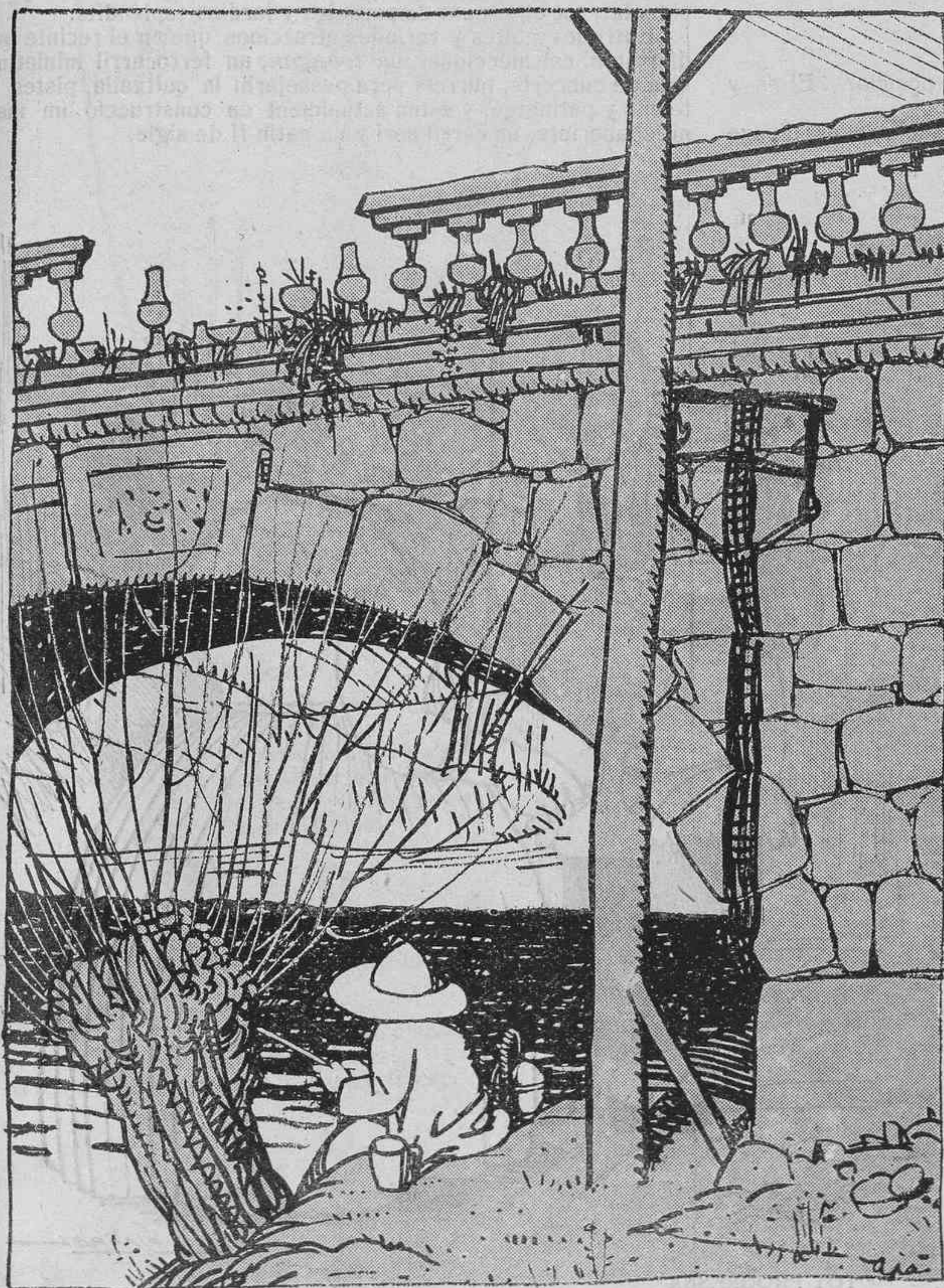
Ja'ls en sabrem dir alguna cosa, aixís que les llistes arribin a les nostres mans.

ESQUELLOTS

SEGUINT la costum establerta en semblants casos, els senyors lerrouxistes varen anar el diumenge al teatre del Bosc, ab el liberalíssim proposit d'impedir la celebració del miting en el qual don Melquiades Alvarez havia d'exposar el programa del nou partit reformista. Y en efecte. El miting no pogué celebrarse y el senyor Alvarez, catedratic, diputat a Corts y un dels primers oradors d'Espanya, va veure's obligat a callar.

Aixís ho havia determinat la trepa de don Alejandro, y ja es sapigut que aquí, desde la carretera d'Hostafrancs al carrer d'en Guardia y desde'l Circo Barcelonès a les Arenes, quan els demòcrates del *caudillo* se proposen realisar una brutalitat de les seves, sigui de nit, sigui de dia, compleixen conciensudament el programa.

LES CALORS

—Aquet peix no pica... ¡Deu ser poc passat, encara!

**

A nosaltres, ben convenuts de que l'olm no pot donar peres ni els salvatges mostres de civisme, cap sorpresa ens causa la conducta observada pels lerrouxistes al teatre del Bosc. Si sempre han fet lo mateix, ¿per què en aquesta ocasió havien de procedir d'altra manera?

Lo que'ns produeix no poca sorpresa es que hi hagi encara qui, coneixentlos com nosaltres y reprobant—o dient que reprobava—els seus procediments, admeti, ni sisquera en somnis, la possibilitat d'anar mai en lloc ab aquesta quadrilla que, titulant-se liberals, atenten contra la llibertat dels demés, y, fingintse republicans, no fan més que posar obstacles al adveniment de la República.

La salvatjada del teatre del Bosc ens sembla molt natural. Lo altre, francament, ens submergeix en un mar de dubtes.

A propòsit de l'Exposició de Forneria, inaugurada el diumenge al Palau de Belles Arts.

Entre dos amics:

—Me'n vaig a l'Exposició del pa. ¿Vens?

—Si es de pa sol, no. Al menos, pera acompanyarlo, hi ha-gués uns quants tallets de llangonissa!...

**

Un altre dialec:

—¿Per què la fan a Belles Arts aquesta exposició?... El pa y l'art ¿quina relació tenen?

—¿Quina?... Posat a forner y vulgues que'ls pans d'onze unses, colocats a la balansa, pesin una lliura... Ja veuras si se'n necessita d'art pera conseguirho!...

**

Reflexió d'un infelís:

—Diuen que'l pa està exposat?... Més, ho estan els que no'n tenen.

UN altre triomf del feminisme.

Al Paralelo ja hi ha un teatre que, pera donar atractiu al cartell, anuncia que'ls concurrents seran acomodats *con amabilidad y distinción por seis jóvenes y elegantes acomodadoras*.

Ja veuran vostès com, de mica en mica, els pobres homes acabaran per ser expulsats de tots els oficis y empleos.

Y, es clar, no sabent, els infelissos, què fer, no tindran més remei que entretenirse mirant com les dònes treballen.

Y anar de tant en tant al teatre pera que les acomodadores els acomodin.

QUE poc costa, Senyor, perdre'l respecte!

Tan serio que es l'Eusebi Coromines, y l'altre dia li van dá un prospecte y anava ab ell als dits fent paperines.

¡Un gran home com ell! ¡Una eminencia, anar fent paperines rebregades!...

¿Seria, el prospecte de referencia, el programa politic d'en Melquiades?

ARRIBEM tart pera parlar de la lamentable escena desenrotllada dies enrera al despaig del arcalde entre un regidor que ja no sabem en quin partit milita y un redactor de *El Poble Català*.

No obstant, amics de donar a cada hù lo seu, no volem que deixi de constar la nostra protesta contra l'atropell de que sigué objecte el referit periodista; atropell agravat per la forma en que va realitzar-se y pel lloc ont se trobava l'agredit.

Quan se desempenya, per gust, un carrec public, hi ha que proveirse de corretja y sometre's pacientment a la crítica. Y si la crítica molesta o fereix, poca raó deurà tenir l'home que fia als punys la seva defensa.

VOLEN reformar les Rambles.
¿Què s'intenta ab la reforma?
Que pel mitg passin les besties y pels costats les persones.
Si en absolut se lograva, seria la gran reforma.
Ab ella s'evitaria que, en situacions angunioses, cercant la mà d'un amic rebessim alguna còssa.

ADMIRABLEMENT situat, a prop de la Bonanova, en el carrer de Muntaner, acaba d'inaugurarse el «Turó-Park».

Consta d'una vastíssima extensió de terreny pintoresc y accidentat, tot ell creuat de passeigs y jardins esplendits.

Entre les moltes y variades atraccions que en el recinte s'hi disfruten, cal mencionar un *tobogan*, un ferrocarril miniatura, sala de concerts, burrets pera passejarhi la quitxalla, pistes de tennis y patinatge, y estan actualment en construcció un magnificolaberinte, un carril aeri y un patin fí de sigle.

TOT PROGRESSA

—Venia a portar aquet ciri a Santa Llucia.
—¡Res de ciris! Ja no se'n gasten, dòna... Havia de dur mitja dotzena de bombetes elèctriques, en tot cas.

GLORIES OBLIDADES

— Tantes raons que ha dut això del teatre català, aquesta temporada..., y pensar que nosaltres encara no hem estrenat!

Y... es lo que dirà la gent:

Ab un lloc aixís d'esbarjo,
plè d'encant y poesia,
ont s'hi troben salut, fresca
y atraccions divertidíssimes,
¡qualsevol và al *simatròfago*
a ferse malbé la vista!

DIUMENGE passat, entre les plasses d'aquí y Madrid, varen esser portats a l'enfermeria quatre toreros: tres espases y un picador.

Estem cansats de repetirho.
L'afició a l'*arte nacional* no l'han d'abolir en Noel, ni les campanyes culturals, ni els abolicionistes...
L'han d'abolir els toros... a cops de cap.

MITINGS, toros, professons...
Cavallers, ¡quina vuitada!,
¡quina febre!, ¡quin dalit!,
¡quin modo de prodigarse
els capellans, els toreros
y els polítics!—les tres classes
de ciutadans espanyols
que obtenen la supremacia.—

Si això durava tot l'any,
si's mogués ab igual marxa
aquet tercet d'elements
que constitueix mitja Espanya
y el seu doll d'activitat
y d'energia's gastava
en lo que'l gasta, usualment,
l'altra meitat que treballa,
no hi hauria cap ermot,
ni se sabria què es gana;
no's veurien, pel govern,
tantes finques embargades;
no tindrien d'emigrar,
com avui, pobles en massa,
ni ens caldria anà al Marroc
a rebre algunes castanyes
per' cercar imprudentment
lo que tenim dins de casa.

DEL President de la Comissió Executiva de l'Homenatge a Guimerà hem rebut uns quants exemplars de l'obra *Glorioses*, aplec de joies literaries triades d'entre lo més excels del gran poeta català.

D'aqueix llibre, molt ben editat, per cert, se n'han entregat vint mil copies a la Diputació, pera que's reparteixin entre'ls nois de Catalunya, als quals va dedicat.

Agraim de totes veres a don Ignasi Iglesias la fina atenció que ha tingut ab L'ESQUELLA.

Y com cambien els temps!
Coneixem catalanistes
que en el Teatre Català
no se'ls va veure la pinta,
y, en cambi, no hauran perdut
en tot l'any ni una *corrida*.

UN dels personatges que varen assistir a l'inauguració de l'Exposició del pa sigué el tinent d'arcalde senyor Matons.
Matons... pa...

¿Veritat que aquí ja no més hi falta un bon got d'aixarop?...

No deien que Barcelona
era arxiu de cortesia?...
—Sí; prò es que al temps d'en Cervantes
no hi havia lerrouxistes.

A conseqüència d'un recent viatge regi, un cert govern va concedir varies creus a molts personatges.

Y ¡pàsminse! entre aquets favorecuts n'hi hà un que no sab llegir ni escriure.

—¡Meravellós!—diran vostès.

Y, no obstant, es una cosa naturalíssima y apropiada.

Precisament els que no saben firmar són els que acostumen a usar la *creu* al peu dels seus escrits.

EN TRE'ls music-halls, cafès,
concerts, cines y teatres,
y les atraccions del Park,
hi hà una lluita encarnissada.
Els combatents, enardits
com en totes les batalles,
s'agredeixen mutuament
y els trets van d'un camp a l'altre.
¿Per qui serà, al cap-de-vall,

de la victoria la palma?
 ¿Serà per qui la raó
 tingui de la seva banda?
 ¿Serà pel més brau y ardit
 o pel menos vulnerable?
 ¿Pel que tingui més talent?
 ¿Pel que jugui ab millors armes
 o més enginy? Res d'això.
 Qui guanyarà la batalla
 serà aquell que tingui més
 arguments per' defensarse.

Llissó de física elemental.

El mestre:
 —D'aigua n'hi hà en estat solid, liquid y gaseós... Veiam.
 Fassi el favor de repetirho. ¿En quants estats se troba l'aigua?
 L'alumne:
 —En quasi tots els Estats d'Europa y Amèrica.

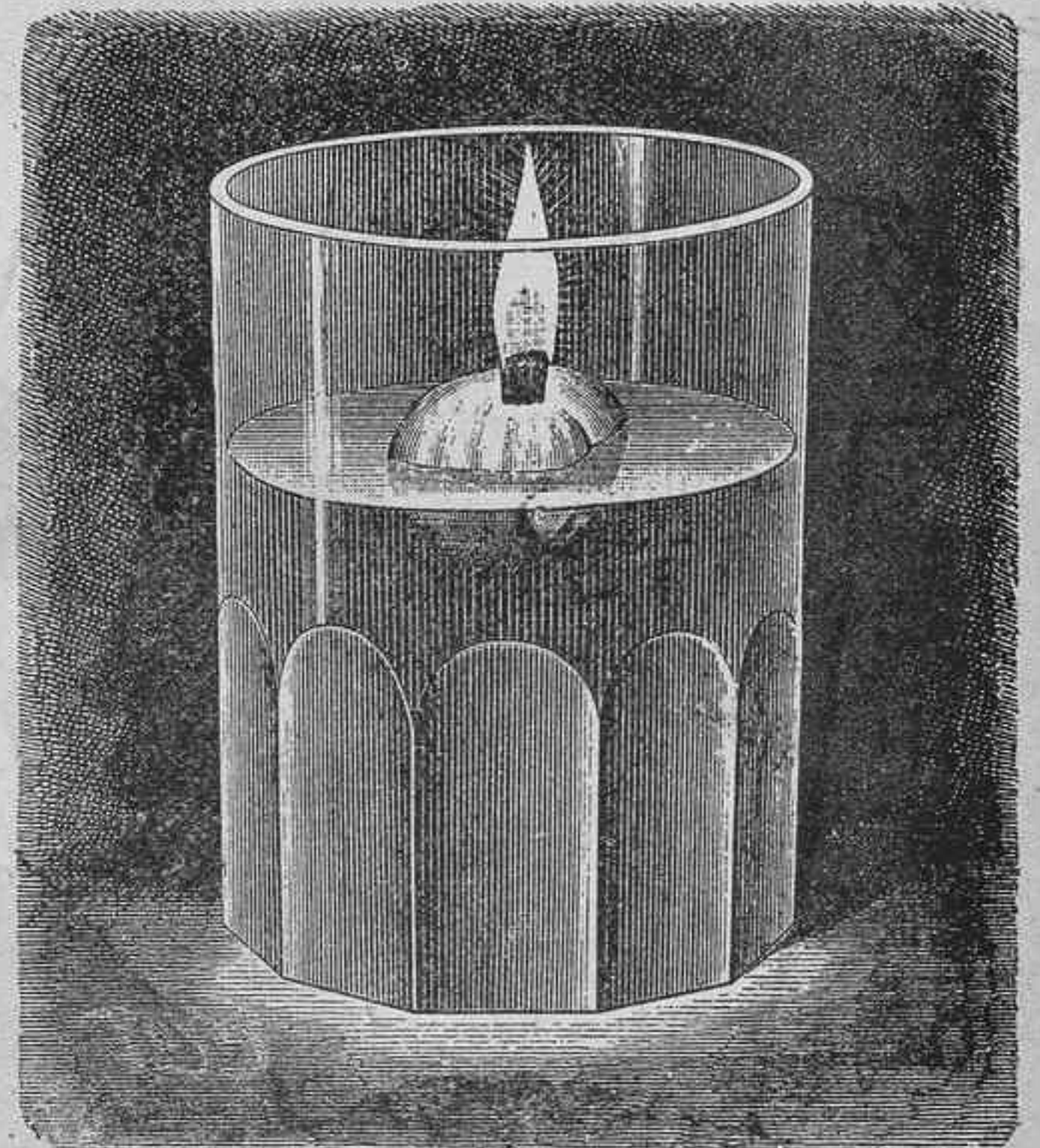
RECTIFICACIÓ

—Però ¿que no ho sabia, senyor ninotaite, que'l gegant no duia barba, aquet Corpus?...
 —Calli, home, dispensi... Per això l'afaito aquesta setmana.

UN LLUM BARATO

Ara que'l ministre d'Hisenda senyor Navarro-reverter té la mala intenció de doblegarnos ab un crescut impost sobre la llum artificial... y mentres esperem que, a no trigar, ens fassin pagar la del sol y la dels ulls de les dones, no estarà de més que, per si arriba el *boycot*, donguem aquí la recepta pera un llum que bé o malament vingui a substituir la bombeta elèctrica, el bec del gas, l'acetilè y el petroli:

Agafen una castanya borda o *castanya d'India*, d'aqueixes de jardí, que la quitxalla arreplega en els Parks pera jugar. Ab una agulla de cusir òmplinla de foradets petits y fiquinla després en un potet d'oli pera que se'n xupi ben bé tota ella en l'interior durant dotze o catorze hores. Colduquinla llavors en un vas d'aigua, procurant fer un forat al centre de la castanya en el precís lloc que, a causa de l'equilibri, surti a fòra de la superfície. En aquet forat, que no ha de travessar a l'altra banda, hi posen un petit blè de cotó, a mena de metxa, l'encenen y... ja està: tenen llum pera tota la nit. Millor iluminació que qualsevol *xinxeta*, qualsevol llantia o qualsevol espelma d'en Rocamora.

L'ESQUELLA
 DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:	Preus de suscripció:
Llibreria Espanyola,	Fòra de Barcelona,
Rambla del Mitg, núm. 20	cada trimestre:
BARCELONA	Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
 Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
 BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Obra nueva
de
EL MÉDICO RURAL
FELIPE TRIGO NOVELA

Un tomo en 8.º Ptas. 3'50

CARLES DE BROSSES

L'Italia clerical y aristocràtica al sigle XVIII, vista per - un personatge francès -

Traducció de J. MIRÓ

Preu: 1 pesseta

VENUS HECHICERA

TODOS LOS MEDIOS

PARA HACERSE AMAR

FILTROS DE AMOR - TALISMANES
MAGNETISMO SEXUAL - MENTALISMO

Por el profesor H. RIDLEY

Un tomo: Ptas. 5

ALGO

Por Joaquín M.ª Bartrina

Novísima edición ricamente decorada

Un tomo Ptas. 4

LES CENT MILLORS POESIES DE LA LENGUA CATALANA

Un tomo: Ptes. 1

Edició paper de fil: Ptes. 6

Triades per E. MOLINÉ Y BRASÉS

Edició paper Japó: Ptes. 15

COLECCION DIAMANTE

TOMO 114

JORGE MANRIQUE

POESÍAS

Un tomo: Ptas. 0'50

Edición de lujo en papel de hilo Ptas. 5

Próximamente aparecerá el tomo 115

La famosa historia de

MANÓN LESCAUT

por el

ABATE PRÉVOST

PESSIGOLLES FINES

Preu: 2 rals

EL LLIBRE DELS PETONS

Preu: 2 rals

Aviat sortirà

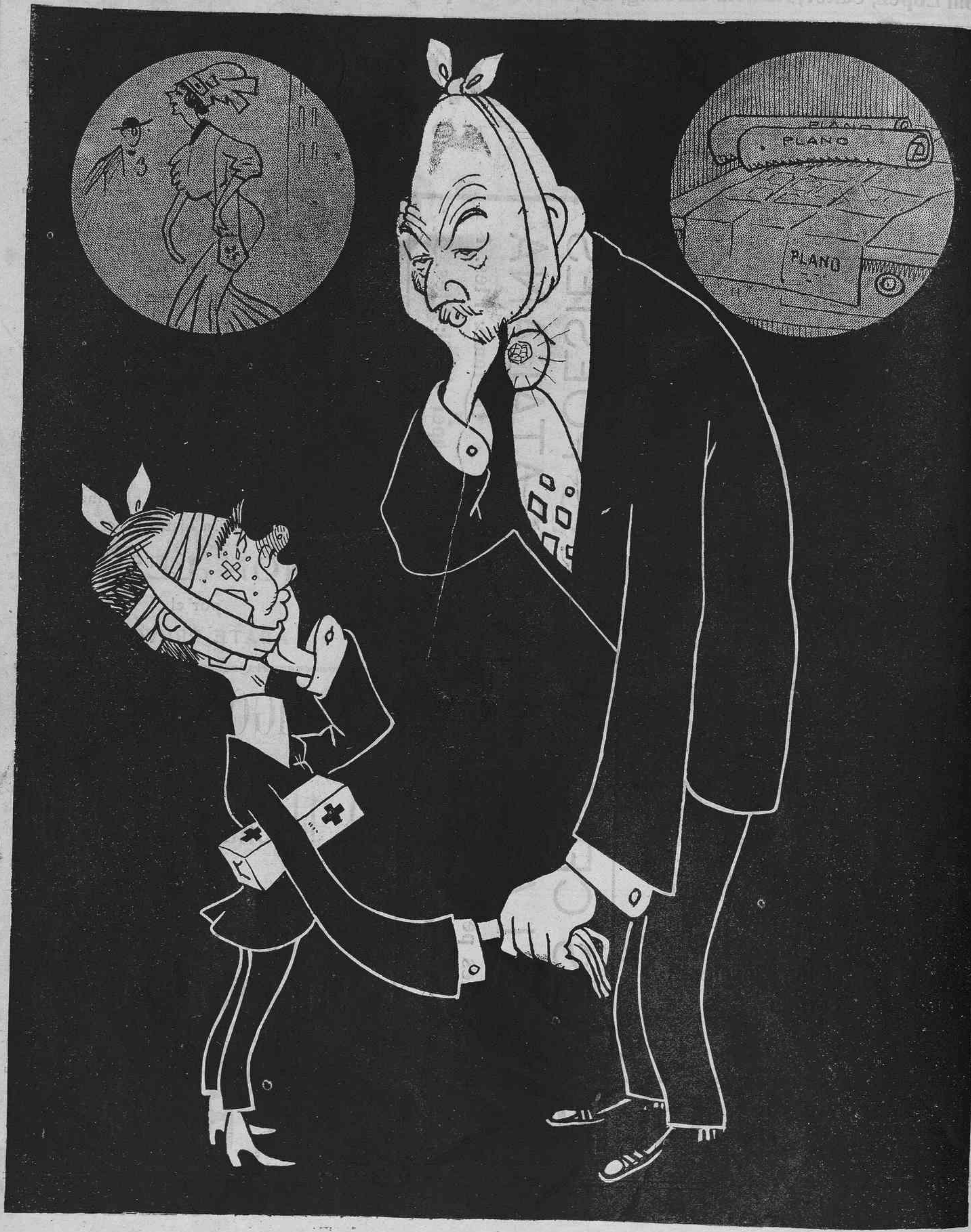
EL QUART DOLS

Llaminadures del cor

Valdrà 2 ralets per tot arreu

Obra nueva
de
LA PATA DE LA RAPOSA
Ramón Pérez de Ayala NOVELA
Un tomo en 8.º Ptas. 3'50

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

SE FMANA D'AVIACIÓ... Y DE BOLETS

—Amic Moraguetes, t'acompanyo ab el sentiment.
—Home..., jo no'l puc acompanyar, perquè tinc tard; però ho sento... Ho sento moltíssim.